

Số: 90 /TANDTC-VP

V/v trả lời chất vấn
của Đại biểu Quốc hội

Hà Nội, ngày 02 tháng 4 năm 2018

Kính gửi: **Ông Phạm Hồng Phong, Đại biểu Quốc hội khóa XIV
Đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh Hậu Giang**

Tại phiên chất vấn và trả lời chất vấn tại kỳ họp thứ 4 Quốc hội khóa XIV, Chánh án Tòa án nhân dân tối cao nhận được chất vấn của Đại biểu với nội dung:

“Thứ nhất, ngày 19/6/2017 Chánh án Tòa án nhân dân tối cao đã ban hành Quyết định 120 về quy chế xử lý trách nhiệm người giữ chức danh tư pháp trong Tòa án nhân dân. Tôi chỉ đề cập đến chức danh thẩm phán, ở Mục 1, Chương II của quyết định xử lý trách nhiệm Thẩm phán từ Điều 9 đến Điều 16, hình thức xử lý là kiểm điểm trước cơ quan đến chưa xem xét đề nghị bổ nhiệm lại Thẩm phán (ví dụ, xử lý đơn khởi kiện để quá hạn là 5 ngày làm việc thì phải kiểm điểm trước cơ quan). Tòa án địa phương chúng tôi khi triển khai thực hiện quyết định này rất băn khoăn, nếu áp dụng các hình thức trên không biết Tòa án còn cán bộ để xét xử không. Chức danh tư pháp trong Tòa án nhân dân đã chịu sự điều chỉnh của Luật Cán bộ công chức nay lại thêm điều chỉnh của Quyết định 120. Tôi xin hỏi Quyết định 120 của Chánh án Tòa án nhân dân tối cao có phải là sợi dây tự trói mình không.

Thứ hai, Thông tư số 01 ngày 28/7/2017 của Chánh án Tòa án nhân dân tối cao quy định phòng xét xử quy định vị trí chỗ ngồi của Hội đồng xét xử, Kiểm sát viên, Luật sư khác với trước đây. Chỗ ngồi của kiểm sát viên thấp hơn hội đồng xét xử, ngang, đối diện với người bào chữa. Tôi xin hỏi đồng chí quy định như vậy có ảnh hưởng tới chức năng, quyền công tố, quyền kiểm sát tại phiên tòa của kiểm sát viên không? Khi nào mô hình này được thực hiện rộng rãi trong toàn hệ thống Tòa án”.

Do thời gian có hạn nên tại phiên chất vấn nói trên, Chánh án Tòa án nhân dân tối cao chưa có cơ hội để trả lời nội dung chất vấn của Đại biểu tại hội trường và nay xin được trả lời Đại biểu như sau:

1. Về nội dung thứ nhất, theo quy định của Hiến pháp năm 2013 và Luật tổ chức Tòa án nhân dân năm 2014 thì Tòa án nhân dân là cơ quan xét xử, thực hiện quyền tư pháp. Trong công tác xét xử, người Thẩm phán có vai trò đặc biệt quan trọng. Mỗi phán quyết của Tòa án mà Thẩm phán là người chủ tọa phiên tòa sẽ liên quan tới các quyền quan trọng của con người, như: quyền tự do và các quyền tài sản, quyền nhân thân, thậm chí là cả quyền sống. Do đó, việc xây dựng đội ngũ Thẩm phán Tòa án các cấp tinh thông về nghiệp vụ; có bản lĩnh chính trị, nghề nghiệp vững vàng; hết lòng phục vụ nhân dân, có ý thức thượng tôn pháp luật và đặc biệt phải có tinh thần trách nhiệm cao với công việc là một yêu cầu hết sức quan trọng. Mặt khác, việc tăng cường kỷ cương, kỷ luật công

vụ đối với cán bộ công chức Tòa án, nhất là Thẩm phán cũng hoàn toàn phù hợp với chủ trương, chính sách của Đảng và nhà nước ta về xây dựng và quản lý đội ngũ cán bộ, công chức nhà nước hiện nay.

Từ trước đến nay, việc tăng cường trách nhiệm của cán bộ, công chức, trong đó có các Thẩm phán trong thực thi công vụ luôn được lãnh đạo Tòa án nhân dân tối cao qua các thời kỳ đặc biệt quan tâm, chú trọng và đã có nhiều văn bản được ban hành để chỉ đạo thực hiện. Các nội dung của Quy chế xử lý trách nhiệm người giữ chức danh tư pháp trong Tòa án nhân dân được ban hành kèm theo Quyết định số 120/QĐ-CA ngày 19/6/2017 Chánh án Tòa án nhân dân tối cao về cơ bản kế thừa các quy định trước đây và có sửa đổi, bổ sung cho cụ thể và phù hợp với tình hình hiện nay. Thực tế cho thấy, các quy định trước đây liên quan tới kỷ cương, kỷ luật công vụ đối với cán bộ, công chức Tòa án là cần thiết và đã phát huy hiệu quả tích cực trong việc duy trì và đảm bảo kỷ cương, kỷ luật công vụ tại các Tòa án. Mặt khác, quá trình ban hành Quy định này cũng được tiến hành một cách rất thận trọng và chặt chẽ, đã qua nhiều lần lấy ý kiến góp ý của cán bộ, công chức trong toàn hệ thống. Mục đích của việc ban hành Quy chế xử lý trách nhiệm người giữ chức danh tư pháp trong Tòa án nhân dân là nhằm nâng cao tinh thần trách nhiệm trong xử lý công việc của các chức danh tư pháp của Tòa án, trong đó có Thẩm phán.

2. Về nội dung thứ hai, ngày 28/7/2017, Chánh án Tòa án nhân dân tối cao đã ký ban hành Thông tư số 01/2017/TT-TANDTC quy định về phòng xử án, trong đó có những điểm mới so với các quy định trước đây, như: (1) vị trí ngồi của Kiểm sát viên và người bào chữa được bố trí đối diện và ngang hàng với nhau; (2) trong xét xử các vụ án hình sự, “Vành móng ngựa” được thay thế bằng “Bục khai báo”; (3) có hành lang ngăn cách giữa khu vực xét xử và những người tham dự phiên tòa; (4) có khu vực dành riêng cho báo chí; (5) có quy định riêng về phòng xử án “thân thiện” khi xét xử, giải quyết các vụ việc về gia đình và người chưa thành niên. Việc ban hành thông tư nói trên là nhằm tuân thủ các quy định của Hiến pháp, pháp luật, đảm bảo thực hiện các nguyên tắc tư pháp tiến bộ đã được pháp luật ghi nhận (nguyên tắc bình đẳng trước Tòa án, nguyên tắc tranh tụng, nguyên tắc suy đoán vô tội, nguyên tắc “tố tụng thân thiện” đối với người dưới 18 tuổi...) và phù hợp với thông lệ quốc tế.

Quá trình xây dựng Thông tư nói trên cũng được tiến hành rất thận trọng, Tòa án nhân dân tối cao đã tổ chức nhiều hội thảo khoa học để lấy ý kiến của các cơ quan có liên quan và các chuyên gia pháp luật; nghiên cứu, tham khảo kinh nghiệm quốc tế; dự thảo thông tư đã 2 lần được gửi xin ý kiến các bộ, ngành có liên quan; khi còn có ý kiến khác nhau thì đã được gửi đề xin ý kiến của Ủy ban thường vụ Quốc hội và sau khi có ý kiến của Ủy ban thường vụ Quốc hội, Chánh án Tòa án nhân dân tối cao mới ký ban hành. Có thể thấy, việc quy định mới về phòng xử án là rất phù hợp, rất đáng ghi nhận để đưa hoạt động xét xử hướng đến bình đẳng và tôn trọng lẫn nhau giữa các bên buộc tội - gỡ tội, nhằm xây dựng một nền tư pháp hiện đại và hội nhập. Sau khi Thông tư được ban hành và

có hiệu lực thi hành thì đã nhận được ý kiến đánh giá cao của dư luận trong và ngoài nước.

Việc bố trí chỗ ngồi của Kiểm sát viên và Luật sư ngang hàng và đối diện nhau là nhằm đảm bảo thực hiện đúng nguyên tắc tranh tụng trong xét xử; bảo đảm quyền bình đẳng trước Tòa án; đồng thời, việc bố trí hình thức phiên tòa theo mô hình mới cũng chính là sự thể hiện việc thay đổi từ mô hình tố tụng xét hỏi sang mô hình tố tụng kết hợp giữa xét hỏi và tranh tụng. Việc bố trí chỗ ngồi của Kiểm sát viên theo quy định của Thông tư 01 không làm ảnh hưởng tới việc thực hiện chức năng kiểm sát hoạt động xét xử của Viện kiểm sát, đây cũng là ý kiến kết luận của Ủy ban thường vụ Quốc hội.

Thông tư 01 có hiệu lực thi hành từ ngày 01/01/2018. Để thực hiện các quy định mới về phòng xử án, thời gian qua Tòa án nhân dân tối cao đang tập trung kinh phí để cải tạo các phòng xét xử và trang cấp các trang thiết bị làm việc phù hợp cho các Tòa án, nhưng trước mắt mới chỉ tập trung đầu tư được cho các Tòa án nhân dân cấp tỉnh và một số đơn vị thủ phủ của tỉnh. Để đảm bảo thực hiện thống nhất các quy định mới về phòng xử án, thì hệ thống Tòa án nhân dân cần được bổ sung thêm kinh phí để triển khai một cách đồng bộ việc trang bị các phương tiện cho phòng xét xử của tất cả các Tòa án trong toàn quốc (bàn ghế, tăng âm loa đài...). Bên cạnh đó, các Tòa án cũng cần được bố trí đất và kinh phí để xây dựng các phòng xét xử thân thiện. Những nội dung này đã được Tòa án nhân dân tối cao tổng hợp và đề xuất với Chính phủ, Quốc hội và rất mong nhận được ý kiến ủng hộ của Đại biểu tại các diễn đàn Quốc hội để giúp các Tòa án tháo gỡ khó khăn đảm bảo thực hiện đúng các quy định mới của pháp luật.

Để triển khai thực hiện các quy định mới về phòng xét xử, hiện nay, Tòa án nhân dân tối cao đang tích cực chỉ đạo các Tòa án nhân dân khẩn trương cải tạo các phòng xét xử và mua sắm trang thiết bị để trang cấp cho các phòng xét xử theo mô hình mới; chậm nhất đến đầu tháng 4 năm 2018 sẽ hoàn thành để mô hình này được thực hiện rộng rãi trong toàn hệ thống Tòa án.

Chánh án Tòa án nhân dân tối cao xin chân thành cảm ơn sự quan tâm của Đại biểu đối với các hoạt động của Tòa án nhân dân; đồng thời, mong muốn tiếp tục nhận được sự quan tâm hơn nữa của Đại biểu đối với công tác của các Tòa án, qua đó sẽ giúp Tòa án nhân dân các cấp đề ra các giải pháp để nâng cao hơn nữa hiệu quả hoạt động của mình.

Nơi nhận:

- Như trên;
- ✓ - Tổng Thư ký Quốc hội;
- ✓ - Vụ phục vụ hoạt động giám sát;
- Lưu: VP.

CHÁNH ÁN

Nguyễn Hòa Bình